

BILDANDE AV NATURRESERVATET MAKKARAJÄRVI I ÖVERTORNEÅ KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, skall utgöra naturreservatet Makkarajärvi. Lantmäteriets slutliga inmätning av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet skall bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättning för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploatering och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan. Inriktningen ska vara fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning efter särskild utredning.

- I utvecklingsmarker kan även andra skötselåtgärder än naturvårdsbränning genomföras. Till exempel stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag för att gynna uppkomst av lövskog.
- Med undantag för avveckling av främmande trädslag ska trädfällning och påverkan på markskiktet undvikas vid alla typer av skötselåtgärder.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Makkarajärvi
Kommun:	Övertorneå
Lägesbeskrivning:	ca 20 km nordväst om Övertorneå
Area:	ca 732 ha
Fastigheter och ägare:	Övertorneå 1:1 Sveaskog
Sameby:	Korju

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällen.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledningar i luft, mark eller vatten.
7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
8. Inplantera växt- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
12. Uppföra älg torn.
13. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan underhållsåtgärder utförs ska samråd ske med Länsstyrelsen.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla sådana intrång i området som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet, exempelvis åtgärder för områdets vård och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada, eller döda ryggradsdjur. Insamla fågelägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.

7. Köra vattenskoter.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag de publicerades i länets författningssamling. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB gäller omedelbart.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area:	732 ha
Naturtyper:	Vatten ca 140 ha Skogsmark ca 557 ha, varav produktiv skog ca 529 ha Substratmark ca 2 ha Myr ca 33 ha Övrig mark ca 0,4 ha

Naturreseptatet Makkarajärvi är beläget 20 km nordväst om Övertorneå. Reservatet utgörs av ett långsträckt skogsområde i nord-sydlig riktning. Flera, starkt markerade branter finns, dels vid östra stranden av Makkarajärvi, dels öster om Jomotusjärvi och dels på båda sidor om Pietilänvinsa. Berggrunden i reservatet utgörs av kvartsitgnejs ur korpilombologruppen.

Skogen har karaktär av asprik lövbränna med dominans av gran. Skogen är sluten och andelen grova gamla aspar som sätter sin prägel i området är stort. Död ved, mestadels i form av lövträd förekommer. Mindre grandominerade delar upplevs som äldre och här återfinns rikligt med död granved. På bergens sluttningar fin örtrika dråg och i norra delen av reservatet finns inslag av sumpskog. Även talldominerade partier ingår framför allt till höjdlägena. Skogarna är brandpräglad och brandljud i tall och björk har påträffats. Minst två brandljud i tall noterades. I en av tallarna som var 250 år inträffade första branden för 150 år och den senaste för 80 år sedan. Markvegetationen i större delen av reservatet utgörs av blåbärsristyp, men inslaget av lågörtsvegetation är påtagligt. I västra delen av Jomotusjärvi och vid i den norra delen ses spår av plockhuggning samt i en liten del i söder där även körvägar noterades.

Länsstyrelsens bedömning

Makkarajärvi utgör ett långsträckt sammanhängande naturskogsområde med tydlig brandprägel. Naturreservatet kännetecknas av äldre, lövrika blandskogar där tillgången av död ved är god. På bergens sluttningar finns artrika fuktdråg. Sammantaget har Makkarajärvi genom sin storlek och högklassiga lövbrännemiljöer mycket höga naturvärden. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer länsstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

De höga naturvärdena inom naturreservatet Makkarajärvi uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länsstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Överenskommelsen redovisades i en rapport (Naturvårdsverket, rapport 5498) där 168 områden i Norrbottens län pekades ut som blivande naturreservat. Naturreservatet Makkarajärvi är ett av dessa områden.

Naturvårdsverket och Sveaskog AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om formellt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i hela landet. Denna innebär att områdena, på i överenskommelsen angivna villkor, kan avsättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning till Sveaskog. För länets del omfattas de områden som redovisats som naturreservat i Naturvårdsverkets rapport 5498.

Överenskommelsen ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av delmål 1 *Långsiktigt skydd av skogsmark* i miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*.

Beslutet har föregåtts av samråd med Övertorneå kommun som avstyrker förslaget. Kommunen anser att inga fler naturreservat bör bildas tills dess att länsstyrelsen har resurser att sköta och tillgängliggöra naturreservaten för allmänheten.

Länsstyrelsen har i ett första steg och i enlighet med överenskommelsen mellan Sveaskog och Naturvårdsverket, utarbetat mycket översiktliga skötselplaner för aktuella naturreservat. Överenskommelsen gav inte utrymme för någon utredning av olika aspekter som rör friluftsliv och tillgängliggörande. Länsstyrelsen planerar i nästa steg att inleda samråd med bland annat kommunerna om vilka naturreservat som är lämpliga att utveckla och lyfta fram som besöksobjekt.

Förslaget har också remitterats till Försvarmakten, SGU och Skogsstyrelsen. Av dessa har Skogsstyrelsen och Försvarmakten angett att de inte har något att erinra mot förslaget. SGU anser generellt att prospektering inte bör vara förbjuden i ett naturreservat då prospekteringsverksamhet i normalfallet inte ger någon påverkan på naturmiljön. Prospekteringen kan istället ge värdefull geologisk information om området. Länsstyrelsen finner dock inte skäl att ändra de föreslagna reservatsföreskrifterna med anledning av synpunkterna som SGU framfört. I sitt yttrande har SGU även givit värdefull information om berggrunden och jordartsgeologin i området, något som har arbetats in i beskrivningen av området.

Markägaren Sveaskog har getts tillfälle att yttra sig över förslaget. Sveaskog är positiv till reservatsbildningen men anger i sitt yttrande att mer utrymme bör lämnas i beslut och skötselplan för naturvårdande skötsel av naturreservatet, exempelvis genom att ändra syftesbeskrivningen för att öppna upp för fler skötselmetoder än naturvårdsbränning. Sveaskog har även föreslagit aktiv bränning som skötselåtgärd i reservatet.

Länsstyrelsen bedömer dock att beslutet och skötselplanen redan ger tillräckliga möjligheter för naturvårdande skötsel och finner därför inte skäl att förändra beslutet med anledning av Sveaskogs synpunkter. Länsstyrelsen har inte haft möjlighet att utreda vilka områden som kan vara lämpliga för bränning men planerar att ta fram en övergripande brandstrategi för länets naturreservat. Skötselplanerna kommer därefter att revideras för de reservat där bränning eller andra aktiva skötselåtgärder aktualiseras.

Vattenfall Eldistribution har en ledningsrätt för starkström som berör området och de har därför förelagts att yttra sig över förslaget. Vattenfall Eldistribution vill att reservatsföreskrifterna ska ändras för att förtydliga att Vattenfall har rätt att utöva sina rättigheter enligt ledningsservitutet. Länsstyrelsen finner inte skäl att förändra beslutet då fortsatt drift och underhåll av ledningen redan är undantaget reservatsföreskrifterna.

Korju sameby har förelagts att yttra sig över förslaget. Inget svar har inkommit.

Naturskyddsföreningen i Övertorneå ställer sig i en skrivelse till Länsstyrelsen positiva till reservatsbildningen. Naturskyddsföreningen vill särskilt peka på turismnäringen

Länssstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

7 (7)

Datum
2010-11-12

Diarienummer
511-1755-2010

NVR ID
NR2021808

nytta av naturreservaten i form av naturområden som man vet kommer att finnas kvar även på lång sikt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

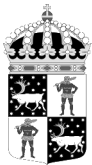
I detta ärende har beslut tagits av landshövding Per-Ola Eriksson, efter föredragning av naturvårdshandläggare Sture Westerberg. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för naturvårdsenheten Ronny Edin och länsassessor Fredrik Hannu deltagit.

Per-Ola Eriksson

Sture Westerberg

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-1755-2010

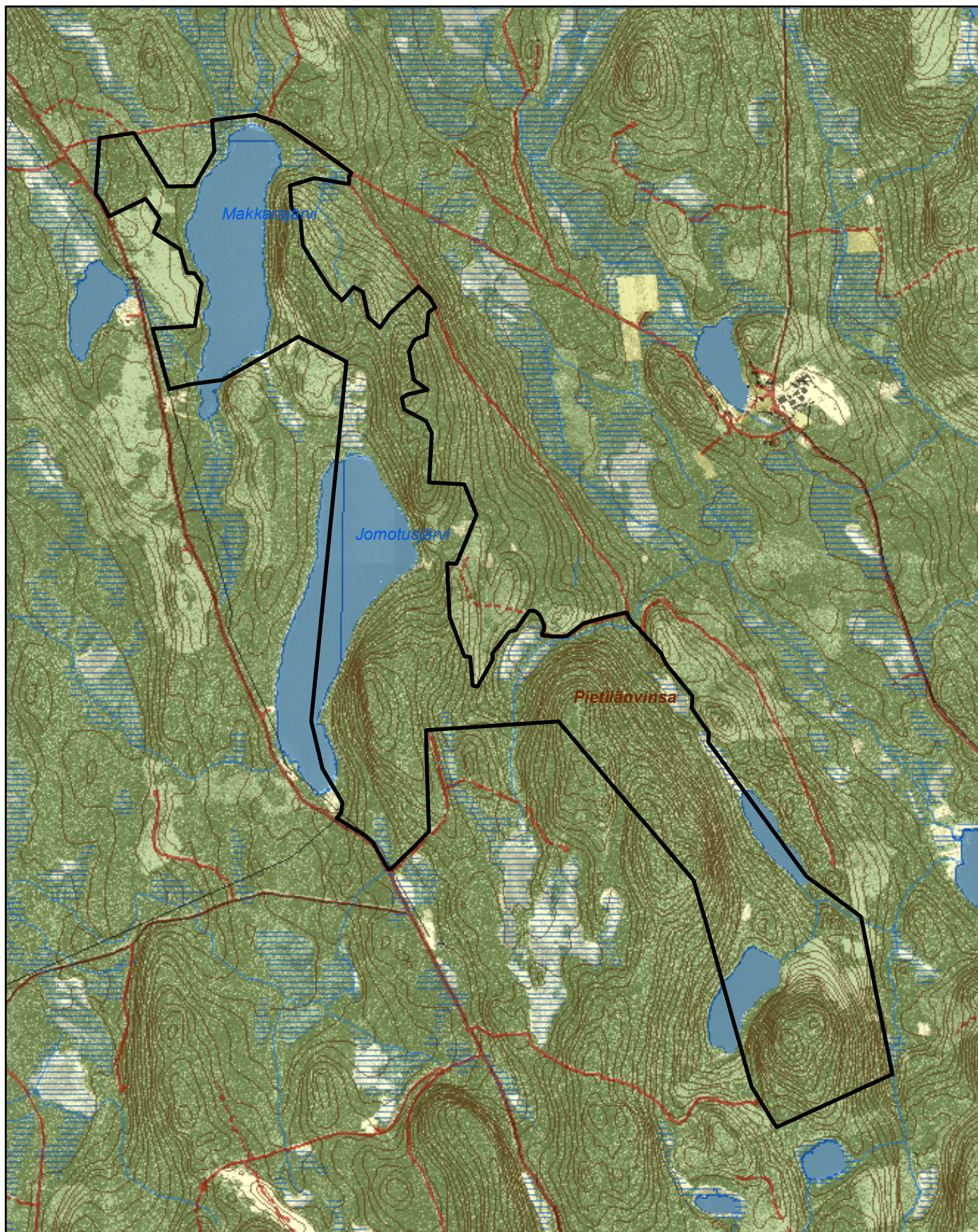
NR2021808

Bilaga 1

Naturreseptatet Makkarajärvi

Area 732 ha

Skala 1:35 000

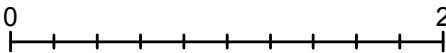

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

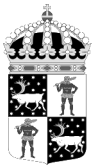
Gräns för naturreseptatet

0

2 Kilometer

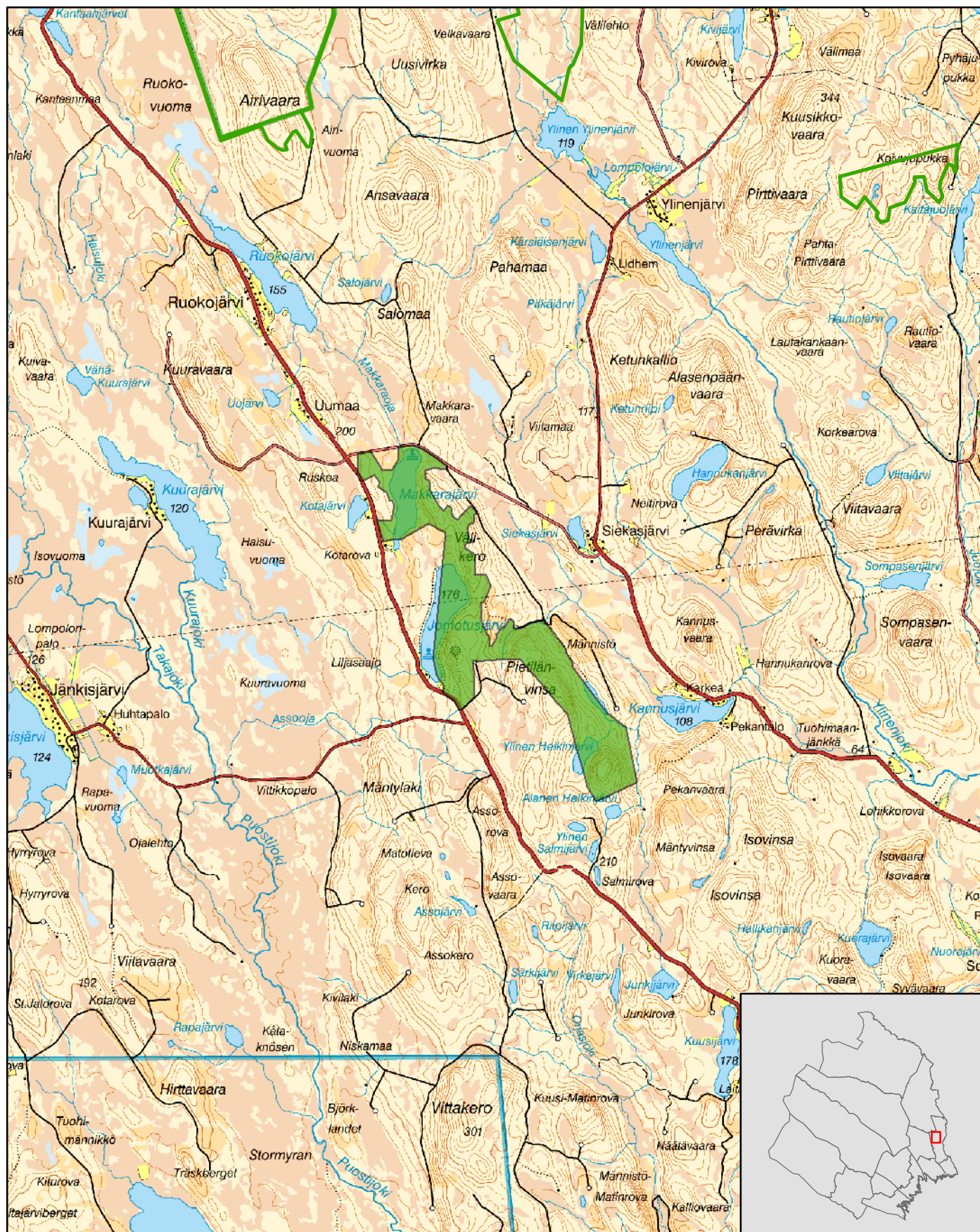

Länsstyrelsen
Norrbotten

Naturreservatet Makkarajärvi

Övertorneå kommun

Skala 1:100 000

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

 Naturreservatet Makkarajärvi

 Andra naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 Kilometer

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 0920 – 960 00.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MAKKARAJÄRVI I ÖVERTORNEÅ KOMMUN

ALLMÄNT OM PLANEN

Naturreservatets syfte ska vara styrande för reservatets långsiktiga vård och förvaltning.

Områdets avgränsning redovisas i bilaga A.

Beskrivning och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 511-1755-10.

Denna skötselplan ska ses över inom en tioårsperiod och vid behov revideras.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet skall bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättning för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nå genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan. Inriktningen ska vara fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning efter särskild utredning.
- I arronderingsmarker kan även andra skötselåtgärder än naturvårdsbränning genomföras. Till exempel stängsling av ungskog eller avveckling av planterade trädslag för att gynna uppkomst av lövskog.
- Med undantag för avveckling av främmande trädslag ska trädfällning och påverkan på markskiktet undvikas vid alla typer av skötselåtgärder.

NATUR

Skogsbestånden ska genom intern dynamik och andra naturliga processer fortsätta att utvecklas fritt. Våtmarkernas naturliga hydrologi och vegetation skall bevaras och endast förändras genom naturliga processer.

Arronderingsmark och utvecklingsmark skog

Eventuella skötselåtgärder i områdets utvecklings- och arronderingsmarker bör utredas och tas upp vid en revidering av skötselplanen. Tillsvidare ska dessa områden fortsätta att utvecklas fritt i riktning mot naturskog.

Brand

Då skogarna i området är brandpräglade bör spontant uppkommen brand få löpa fritt så långt det är möjligt. Brandbekämpning ska främst ske för att förhindra spridning utanför reservatet. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp så som fällning av träd eller anläggande av mineralgator bör undvikas.

GRÄNSER

Naturresevatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter Lantmäteriets inmätning. Kontroll av gränsmarkeringar och rågångar ska göras minst vart tionde år.

FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Informationstavla med föreskrifter sätts upp på lämplig plats vid reservatet. Förslagsvis på plats som markerats på kartan i bilaga A.

Aktuell information om naturresevatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.

Anläggningar

Länsstyrelsen ska utreda vilket behov som finns av anläggningar för det rörliga friluftslivet i området.

Badplats

Vid norra ändan av Makkarajärvi finns sedan tidigare en badplats.

Leder/stigar

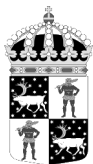
Idag är Jomotusjärvi fritidsområde beläget inom delar av reservatsförslaget och bör eventuellt förstärkas för att gynna det rörliga friluftslivet. En stig finns idag upp på Jomotusvaara och längs sjön Jomotusjärvi.

SAMMANFATTNING AV PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När
Information på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att reservatet har beslutats
Utmärkning av reservatsgränsen	Snarast efter Lantmäteriets inmätning
Utreda behov av anläggningar	Snarast
Informationstavla vid reservatet	Snarast efter att reservatet har beslutats
Revidering av skötselplan	Senast 2019/2020
Uppföljning av gränsmarkering	Minst vart tionde år
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov

Bilaga:

- A. Karta
- B. Artlista

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-1755-2010

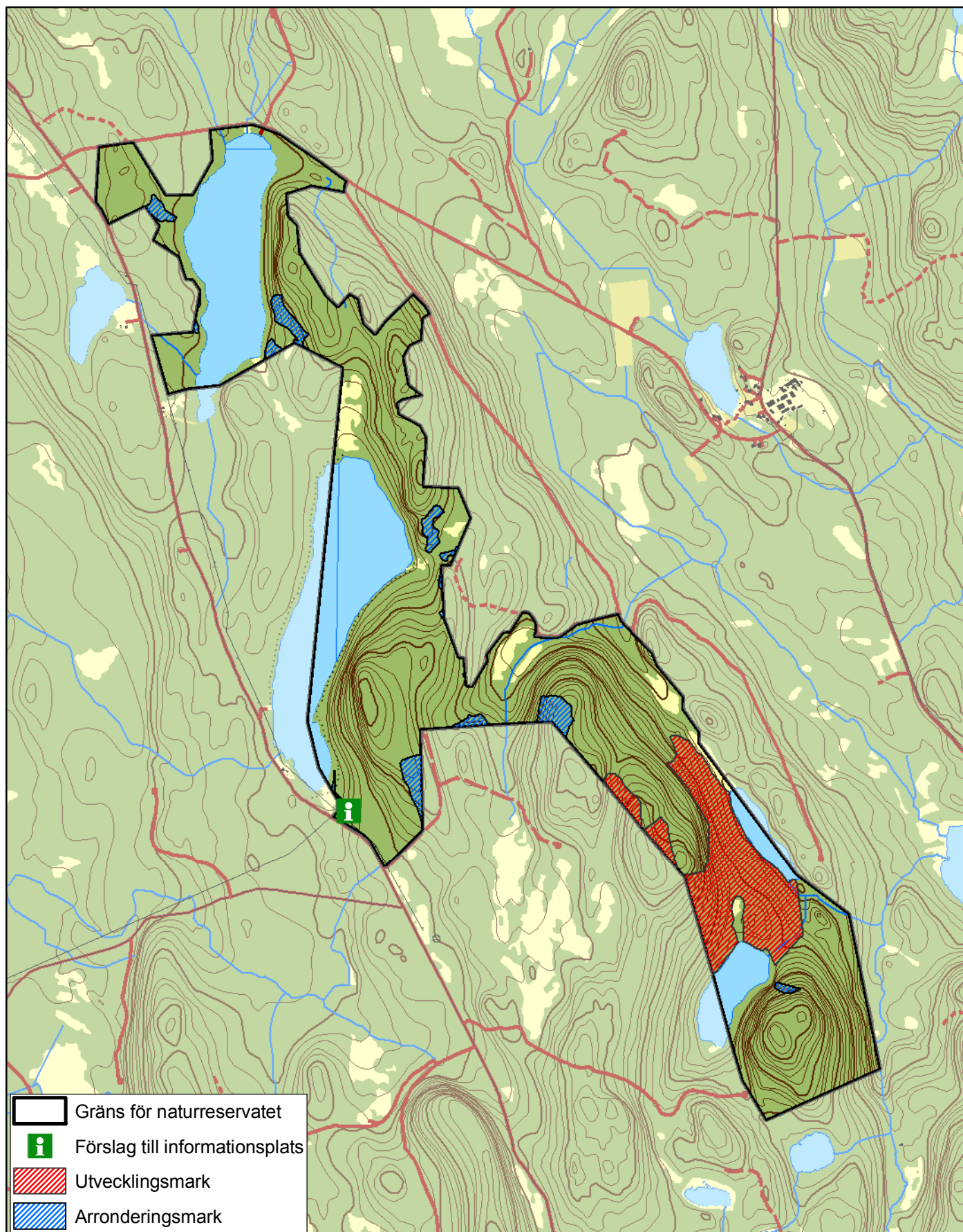
NR2021808

Bilaga A

Naturreseptatet Makkarajärvi

Avgränsning, funktionsklasser och information

Skala 1:35 000

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 0,5 1 kilometer

Artlista naturreservatet Makkarajärvi

Kärlväxter, Lavar, Svampar och Insekter

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
1.	Lappranunkel	<i>Ranunculus lapponicus</i>	
2.	Stiftgelelav	<i>Collema furfuraceum</i>	NT
3.	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
4.	Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT
5.	Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT
6.	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
7.	Skalbagge	<i>Olisthaerus substriatus</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. EN= Starkt hotad VU=Sårbar, NT=Nära hotad.

Källa:

- Länsstyrelsen översiktliga inventering 2003
- Artportalen SLU 2009